ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2005

Vyhlásené: 11. 2. 2005 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

36

ZÁKON

z 19. januára 2005

o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I
Základné zásady

Čl. 1

Manželstvo je zväzkom muža a ženy. Spoločnosť tento jedinečný zväzok všestranne chráni a napomáha jeho dobro. Manžel a manželka sú si rovní v právach a povinnostiach. Hlavným účelom manželstva je založenie rodiny a riadna výchova detí.

Čl. 2

Rodina založená manželstvom je základnou bunkou spoločnosti. Spoločnosť všetky formy rodiny všestranne chráni.

Čl. 3

Rodičovstvo je spoločnosťou mimoriadne uznávaným poslaním ženy a muža. Spoločnosť poskytuje rodičovstvu nielen svoju ochranu, ale aj potrebnú starostlivosť, najmä hmotnou podporou rodičov a pomocou pri výkone rodičovských práv a povinností.

Čl. 4

Všetci členovia rodiny majú povinnosť vzájomne si pomáhať a podľa svojich schopností a možností zabezpečovať zvyšovanie hmotnej a kultúrnej úrovne rodiny.

Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením a povinnosť zabezpečiť rodine pokojné a bezpečné prostredie.

PRVÁ ČASŤ
MANŽELSTVO

PRVÁ HLAVA
VZNIK MANŽELSTVA

§ 1

(1) Manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.

(2) Účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí.

(3) Muž a žena, ktorí chcú spolu uzavrieť manželstvo (ďalej len „snúbenci"), majú vopred poznať navzájom svoje charakterové vlastnosti a svoj zdravotný stav.

§ 2

Manželstvo sa uzaviera súhlasným vyhlásením (ďalej len „vyhlásenie") snúbencov pred orgánom obce alebo mestskej časti, ktorá vedie matriku (ďalej len „matričný úrad"), alebo pred orgánom registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti[1]) (ďalej len „orgán cirkvi"). Snúbenci verejne a slávnostným spôsobom v prítomnosti dvoch svedkov vyhlásia, že uzavierajú manželstvo.

§ 3

Štátny občan Slovenskej republiky môže v cudzine uzavrieť manželstvo podľa tohto zákona pred orgánom Slovenskej republiky na to určeným.

§ 4
Uzavretie manželstva pred matričným úradom

(1) Vyhlásenie o uzavretí manželstva urobia snúbenci na matričnom úrade určenom pre obvod, v ktorom má jeden z nich trvalý pobyt, pred starostom alebo primátorom, alebo povereným poslancom obecného zastupiteľstva alebo mestského zastupiteľstva za prítomnosti matrikára.

(2) Matričný úrad určený podľa odseku 1 môže povoliť uzavretie manželstva pred iným matričným úradom alebo na ktoromkoľvek inom vhodnom mieste.

(3) Ak je život jedného zo snúbencov priamo ohrozený, manželstvo možno uzavrieť pred ktorýmkoľvek matričným úradom a na ktoromkoľvek mieste. Povolenie podľa odseku 2 sa nevyžaduje.

§ 5
Uzavretie manželstva pred orgánom cirkvi

(1) Vyhlásenie o uzavretí manželstva urobia snúbenci pred osobou vykonávajúcou činnosť duchovného registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti[1]) ako príslušným orgánom.

(2) Manželstvo pred orgánom cirkvi sa uzaviera v kostole alebo na inom vhodnom mieste určenom vnútornými predpismi cirkvi alebo náboženskej spoločnosti na náboženské obrady alebo náboženské úkony.

(3) Ak je život jedného zo snúbencov priamo ohrozený, manželstvo možno uzavrieť na ktoromkoľvek vhodnom mieste.

(4) Orgán cirkvi, pred ktorým bolo manželstvo uzavreté, je povinný do troch pracovných dní doručiť zápisnicu o uzavretí manželstva s uvedením skutočností podľa osobitných predpisov[2]) matričnému úradu, v ktorého obvode bolo manželstvo uzavreté.[3])

---

[1]) Zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení zákona č. 394/2000 Z. z.

[2]) § 27 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách.

[3]) § 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z.

§ 6

(1) Snúbenci sú povinní pred uzavretím manželstva predložiť zákonom ustanovené doklady.[4])

(2) Snúbenci pri uzavieraní manželstva súhlasne vyhlásia, že im nie sú známe okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva a že poznajú svoj zdravotný stav.

(3) Snúbenci pri uzavieraní manželstva pred matričným úradom alebo pred orgánom cirkvi aj súhlasne vyhlásia, či

a) priezvisko jedného z nich bude ich spoločným priezviskom,

b) si ponechajú svoje doterajšie priezviská, alebo

c) priezvisko jedného z nich bude ich spoločným priezviskom a jeden z nich si zároveň ako druhé priezvisko v poradí ponechá svoje doterajšie priezvisko; snúbenec, ktorý už má dve priezviská, uvedie, ktoré z doterajších priezvisk bude uvedené ako druhé priezvisko v poradí po uzavretí manželstva.

(4) Ak si snúbenci ponechajú svoje doterajšie priezviská podľa odseku 3 písm. b), súhlasne vyhlásia, ktoré z ich priezvisk bude priezviskom spoločných detí. Ak snúbenci urobia vyhlásenie podľa odseku 3 písm. c), priezviskom ich detí bude spoločné priezvisko rodičov.

(5) Kto chce uzavrieť druhé a ďalšie manželstvo, je povinný preukázať, že jeho skoršie manželstvo zaniklo alebo že súd rozhodol o tom, že manželstvo je neplatné.

(6) Príslušný orgán podľa § 2 a 3 môže od predloženia zákonom ustanovených dokladov upustiť, ak je ich zadováženie spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

§ 7

Ak je život jedného zo snúbencov priamo ohrozený, predloženie zákonom ustanovených dokladov sa nevyžaduje. Snúbenci musia súhlasne vyhlásiť, že im nie sú známe okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva.

§ 8

(1) Matričný úrad na základe písomnej žiadosti oboch snúbencov povolí, aby vyhlásenie snúbenca, že vstupuje do manželstva, urobil jeho zástupca. Žiadosť musí byť odôvodnená. Plnomocenstvo musí mať písomnú formu a podpis splnomocniteľa na ňom musí byť úradne osvedčený, inak manželstvo nevznikne.

(2) Písomné plnomocenstvo obsahuje

a) meno, priezvisko, rodné priezvisko, dátum narodenia, trvalý pobyt snúbenca a zástupcu,

b) vyhlásenie o priezvisku snúbencov a ich spoločných detí v mužskom aj ženskom tvare,

c) vyhlásenie, že splnomocniteľovi nie sú známe okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva a že snúbenci navzájom poznajú svoj zdravotný stav.

(3) Odvolanie plnomocenstva je účinné len vtedy, keď sa o ňom druhý snúbenec dozvie pred tým, ako vyhlásil, že vstupuje do manželstva.

(4) Zástupcom jedného zo snúbencov môže byť len plnoletá fyzická osoba, ktorá je spôsobilá na

---

[4]) § 27 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z.

právne úkony v plnom rozsahu. Zástupca má byť rovnakého pohlavia ako splnomocniteľ.

DRUHÁ HLAVA
OKOLNOSTI VYLUČUJÚCE UZAVRETIE MANŽELSTVA

§ 9

(1) Manželstvo nemožno uzavrieť so ženatým mužom alebo s vydatou ženou; v takom prípade súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

(2) Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva a manželstvo sa stane platným, ak skoršie manželstvo zaniklo alebo ak súd rozhodol o tom, že skoršie manželstvo je neplatné.

§ 10

Manželstvo nemožno uzavrieť medzi predkami a potomkami a medzi súrodencami; to isté platí o príbuzenstve založenom osvojením. V takom prípade súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

§ 11

(1) Manželstvo nemôže uzavrieť maloletý. Súd môže v súlade s účelom manželstva výnimočne povoliť uzavretie manželstva maloletému staršiemu ako 16 rokov. Bez povolenia súdu je manželstvo neplatné. V takom prípade súd aj bez návrhu rozhodne, že manželstvo je neplatné.

(2) Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva a manželstvo sa stane platným, ak manžel alebo manželka (ďalej len „manžel“), ktorý bol v čase uzavretia manželstva maloletý starší ako 16 rokov, už dovŕšil 18 rok alebo ak manželka otehotnela.

§ 12

(1) Manželstvo nemôže uzavrieť osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony.

(2) Osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže uzavrieť manželstvo len s povolením súdu.

(3) Manželstvo nemôže uzavrieť osoba postihnutá duševnou poruchou, ktorá by mala za následok obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Súd však môže uzavretie manželstva takej osobe povoliť, ak je jej zdravotný stav zlučiteľný s účelom manželstva.

(4) Ak uzavrie manželstvo osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorá trpí duševnou poruchou, ktorá by mala za následok pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozhodne o tom, že manželstvo je neplatné, aj bez návrhu.

(5) Ak bez povolenia súdu uzavrie manželstvo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, alebo osoba postihnutá duševnou poruchou, ktorá by mala za následok obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, rozhodne súd o neplatnosti tohto manželstva na návrh ktoréhokoľvek z manželov. Súd nerozhodne o neplatnosti manželstva a manželstvo sa stane platným, ak sa zdravotný stav manžela stal zlučiteľným s účelom manželstva.

§ 13

(1) Ak manželstvo zaniklo, súd nemôže rozhodnúť o tom, že manželstvo je neplatné, ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ak bolo manželstvo uzavreté so ženatým mužom alebo s vydatou ženou, medzi predkami

a potomkami alebo medzi súrodencami, súd rozhodne o tom, že manželstvo je neplatné, aj po jeho zániku. To isté platí o manželstve uzavretom medzi osobami, ktoré sú v príbuzenskom pomere na základe osvojenia.

§ 14

(1) Manželstvo je neplatné, ak vyhlásenie o uzavretí manželstva nebolo urobené slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne.[5])

(2) O tom, že manželstvo je neplatné podľa odseku 1, súd rozhodne na návrh ktoréhokoľvek manžela.

(3) Právo manžela podať návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva podľa odseku 1 zanikne uplynutím jedného roka odo dňa, keď sa o dôvodoch neplatnosti manželstva podľa odseku 1 dozvedel.

§ 15

(1) Ak sa konanie o neplatnosti manželstva na návrh niektorého z manželov už začalo, môže súd rozhodnúť o tom, že manželstvo je neplatné, aj po smrti druhého manžela.

(2) Po smrti manžela, ktorý podal návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva, môže súd rozhodnúť o tom, že manželstvo je neplatné, aj vtedy, ak o to požiadajú do jedného roka od smrti manžela jeho potomkovia.

§ 16

(1) Manželstvo, o ktorom súd rozhodol, že je neplatné, považuje sa za neuzavreté.

(2) O právach a povinnostiach manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch po rozhodnutí súdu o neplatnosti manželstva platia rovnako ustanovenia o právach a povinnostiach rozvedených manželov k spoločnému dieťaťu a o ich majetkových pomeroch.

§ 17

Manželstvo nevznikne, ak vyhlásenie o uzavretí manželstva

a) bolo vynútené násilím,

b) urobila maloletá osoba mladšia ako 16 rokov,

c) bolo urobené pred nepríslušným matričným úradom s výnimkou podľa § 4 ods. 2 a 3 alebo ak bolo vyhlásenie o uzavretí manželstva urobené pred nepríslušným starostom alebo primátorom, alebo poslancom obecného zastupiteľstva alebo mestského zastupiteľstva,

d) bolo urobené pred cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou, ktorá nie je registrovaná podľa osobitného predpisu,[1]) alebo ak bolo vyhlásenie o uzavretí manželstva urobené pred osobou, ktorá nebola oprávnená vykonávať činnosť duchovného registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti,

e) bolo urobené v cudzine pred orgánom, ktorý na to nebol určený, alebo

f) urobil zástupca bez platného plnomocenstva alebo ak došlo k odvolaniu plnomocenstva podľa tohto zákona.

---

[5]) § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

TRETIA HLAVA
VZŤAHY MEDZI MANŽELMI

§ 18

Manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

§ 19

(1) O uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom sú povinní starať sa obidvaja manželia podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Uspokojovaním potrieb rodiny je aj osobná starostlivosť o deti a domácnosť.

(2) O veciach týkajúcich sa rodiny rozhodujú manželia spoločne. Ak sa nedohodnú o podstatných veciach, rozhodne na návrh jedného z nich súd.

(3) Na výkon povolania a na pracovné uplatnenie nepotrebuje žiadny z manželov súhlas druhého manžela.

§ 20

(1) Každý z manželov je oprávnený zastupovať druhého manžela v bežných veciach, najmä prijímať za neho bežné plnenia. Konanie jedného z manželov pri obstarávaní bežných vecí rodiny zaväzuje obidvoch manželov spoločne a nerozdielne.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak druhý manžel tieto účinky proti inej osobe výslovne vylúčil a ak to bolo tejto osobe známe.

ŠTVRTÁ HLAVA
ZÁNIK MANŽELSTVA SMRŤOU ALEBO VYHLÁSENÍM JEDNÉHO Z MANŽELOV ZA MŔTVEHO

§ 21

(1) Manželstvo zaniká smrťou alebo vyhlásením jedného z manželov za mŕtveho. Ak bol jeden z manželov vyhlásený za mŕtveho, manželstvo zaniká dňom, keď rozhodnutie o vyhlásení za mŕtveho nadobudne právoplatnosť.

(2) Ak bolo rozhodnutie o vyhlásení jedného z manželov za mŕtveho zrušené, neobnoví sa zaniknuté manželstvo, ak manžel toho, kto bol vyhlásený za mŕtveho, uzavrel medzitým nové manželstvo.

PIATA HLAVA
ROZVOD MANŽELSTVA

§ 22

K zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

§ 23

(1) Súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

(2) Súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

(3) Súd pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihliada na porušenie povinností manželov podľa § 18 a 19.

§ 24

(1) V rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

(2) Rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

(3) Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby a vývinové potreby a stabilitu budúceho výchovného prostredia.

(4) Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbá o to, aby bolo rešpektované právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, môže sa práva na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati domáhať na súde.

§ 25

(1) Rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

(2) Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode.

(3) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

(4) Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

(5) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.[6]) Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

§ 26

Ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

---

[6]) § 116 Občianskeho zákonníka.

§ 27

(1) Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.

(2) Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko a zároveň si ponechal v poradí uvedené ako druhé priezvisko svoje predošlé priezvisko, môže do troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že upúšťa od používania spoločného priezviska.

DRUHÁ ČASŤ
VZŤAHY MEDZI RODIČMI, DEŤMI A OSTATNÝMI PRÍBUZNÝMI

PRVÁ HLAVA
RODIČOVSKÉ PRÁVA A POVINNOSTI

§ 28

(1) Súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä

a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa,

b) zastupovanie maloletého dieťaťa,

c) správa majetku maloletého dieťaťa.

(2) Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

(3) Rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený.

§ 29

(1) Súd môže priznať rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa aj maloletému rodičovi dieťaťa staršiemu ako 16 rokov, ak spĺňa predpoklady, že výkon tohto práva zabezpečí v záujme maloletého dieťaťa.

(2) Ak je potrebné spravovať majetok maloletého dieťaťa, v rozhodnutí o priznaní rodičovských práv a povinností podľa odseku 1 súd zároveň rozhodne o ustanovení opatrovníka na spravovanie jeho majetku (ďalej len „majetkový opatrovník").

§ 30

(1) Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

(2) Na výchove dieťaťa sa podieľa aj manžel, ktorý nie je rodičom dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v domácnosti.

(3) Rodičia majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývoj dieťaťa.

§ 31
Zastupovanie maloletého dieťaťa

(1) Rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé.[7])

(2) Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník").

(3) Kolízneho opatrovníka súd ustanoví aj v prípadoch, ak maloleté dieťa nemá zákonného zástupcu alebo ak zákonný zástupca nemôže z vážneho dôvodu maloleté dieťa v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.

(4) Na ustanovenie kolízneho opatrovníka sa primerane použijú ustanovenia § 60 a 61. Funkcia kolízneho opatrovníka zaniká ukončením konania alebo vykonaním právneho úkonu, na ktorého účely bol ustanovený.

§ 32
Správa majetku maloletého dieťaťa

(1) Rodičia sú povinní spravovať majetok maloletého dieťaťa s náležitou starostlivosťou.

(2) Výnosy z majetku maloletého dieťaťa získané pri jeho spravovaní môžu rodičia maloletého dieťaťa použiť najmä na uspokojovanie potrieb maloletého dieťaťa a v primeranom rozsahu aj na uspokojovanie potrieb rodiny. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom zostáva zachovaná.

(3) Ak vznikol bez zavinenia osôb, ktoré sú povinné maloletému dieťaťu poskytovať výživu, hrubý nepomer medzi ich majetkovými pomermi a majetkovými pomermi maloletého dieťaťa, možno na účel uvedený v odseku 2 použiť aj majetok maloletého dieťaťa.

(4) Rodičia odovzdajú dieťaťu jeho majetok, ktorí spravovali, najneskôr do 30 dní od dosiahnutia plnoletosti dieťaťa.

(5) Maloleté dieťa má právo požiadať rodičov alebo osoby, ktoré spravujú jeho majetok, o vyúčtovanie týkajúce sa správy jeho majetku; toto právo zanikne, ak sa neuplatnilo na súde do troch rokov po skončení správy majetku. Práva dieťaťa zo zodpovednosti za škodu a z bezdôvodného obohatenia zostávajú zachované.

Majetkový opatrovník

§ 33

(1) Ak sú záujmy maloletého dieťaťa súvisiace so spravovaním jeho majetku ohrozené a rodičia sami neurobili alebo nie sú schopní urobiť vhodné opatrenia na ochranu majetku, súd môže na tento účel ustanoviť maloletému dieťaťu majetkového opatrovníka; tomuto rozhodnutiu nemusí predchádzať rozhodnutie o obmedzení rodičovských práv a povinností.

(2) Majetkovým opatrovníkom sa môže stať fyzická osoba, ktorá s ustanovením za majetkového opatrovníka súhlasí, je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a spĺňa predpoklad, že

---

[7]) § 9 Občianskeho zákonníka.

funkciu majetkového opatrovníka bude vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

(3) Ak nebolo možné ustanoviť za majetkového opatrovníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví za majetkového opatrovníka obec alebo inú právnickú osobu, ktorá s ustanovením za majetkového opatrovníka súhlasí a spĺňa predpoklad, že funkciu majetkového opatrovníka bude vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

(4) V rozhodnutí o ustanovení majetkového opatrovníka podľa odseku 1 súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude opatrovník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je majetkový opatrovník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa.

(5) Majetkový opatrovník nesmie pri výkone správy majetku brať na seba neprimerané majetkové riziká. Za riadny výkon svojej funkcie zodpovedá súdu a podlieha jeho pravidelnému dohľadu. Súd môže podmieniť platnosť právneho úkonu majetkového opatrovníka svojím súhlasom. Za porušenie povinností pri spravovaní majetku zodpovedá majetkový opatrovník podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.[8]) Pri výkone správy majetku maloletého dieťaťa majetkovým opatrovníkom sa použije osobitný predpis.[9])

(6) Záverečný účet zo správy majetku dieťaťa je majetkový opatrovník povinný predložiť súdu najneskôr do dvoch mesiacov po skončení svojej funkcie.

(7) Majetkový opatrovník má počas výkonu svojej funkcie právo na náhradu nákladov spojených so správou majetku maloletého dieťaťa a na primeranú odmenu z výnosu majetku maloletého dieťaťa po skončení svojej funkcie. Výšku odmeny určí súd.

§ 34

(1) Funkcia majetkového opatrovníka podľa § 33 zaniká

a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,

b) smrťou maloletého dieťaťa,

c) smrťou alebo zánikom majetkového opatrovníka,

d) právoplatným rozhodnutím súdu o zániku dôvodu, pre ktorý bol majetkový opatrovník ustanovený,

e) právoplatným rozhodnutím súdu o pozbavení majetkového opatrovníka jeho funkcie alebo o jeho odvolaní.

(2) Súd pozbaví majetkového opatrovníka funkcie na jeho návrh.

(3) Súd odvolá majetkového opatrovníka, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje svoje povinnosti alebo ak zneužíva svoje práva vyplývajúce z majetkového opatrovníctva.

(4) V rozhodnutí o pozbavení majetkového opatrovníka jeho funkcie alebo v rozhodnutí o jeho odvolaní súd zároveň rozhodne, ak je to potrebné, o ustanovení nového majetkového opatrovníka.

§ 35
Rozhodovanie súdu pri nezhode rodičov

Ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého

---

[8]) § 420 a § 451 až 459 Občianskeho zákonníka.

[9]) § 28 Občianskeho zákonníka.

dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

§ 36
Úprava výkonu rodičovských práv a povinností a úprava styku v ďalších prípadoch

(1) Rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

(2) Ak manželstvo, z ktorého pochádzajú maloleté deti, zaniklo smrťou alebo vyhlásením jedného z manželov za mŕtveho a ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, môže súd na návrh upraviť styk maloletého dieťaťa s blízkymi osobami zomrelého manžela alebo manžela, ktorý bol vyhlásený za mŕtveho. Ustanovenie § 25 sa použije primerane.

§ 37
Výchovné opatrenia

(1) Nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností.

(2) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,

b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,

c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývoj; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,

d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach.

(3) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 neviedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu

a) pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky, najdlhšie na šesť mesiacov,

b) pobyt v špecializovaných zariadeniach najdlhšie na šesť mesiacov,

c) pobyt v resocializačnom stredisku pre drogovo závislých.

(4) Ak súd rozhodne o uložení výchovných opatrení podľa odseku 3, môže ich vhodne a účelne spájať s výchovnými opatreniami uvedenými v odseku 2.

(5) Súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, ak je v ňom maloleté dieťa umiestnené.

(6) Súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia po uplynutí obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení. Výchovné opatrenie súd zruší, ak splnilo svoj účel. Súd môže rozhodnúť o uložení iného vhodného výchovného opatrenia, ak je to v záujme maloletého dieťaťa.

Zásahy do rodičovských práv a povinností

§ 38

(1) Ak niektorému z rodičov bráni vo výkone jeho rodičovských práv a povinností závažná prekážka a ak je to v záujme maloletého dieťaťa, súd môže pozastaviť výkon rodičovských práv a povinností.

(2) Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd rodičom obmedzí výkon ich rodičovských práv, ak

a) žijú trvalo neusporiadaným spôsobom života,

b) svoje povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností nevykonávajú vôbec, alebo

c) nezabezpečujú výchovu maloletého dieťaťa.

(3) V rozhodnutí o obmedzení výkonu rodičovských práv podľa odseku 2 súd uvedie rozsah práv a povinností, na ktoré sa obmedzenie vzťahuje.

(4) Ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

§ 39

(1) Ak súd rozhodol o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu iba vo vzťahu k jednému z rodičov, vykonáva rodičovské práva a povinnosti v plnom rozsahu druhý rodič.

(2) Ak rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať ani jeden z rodičov alebo ak súd rozhodol podľa § 38 ods. 1 alebo 4 vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka.

(3) Ak súd rozhodol o obmedzení výkonu rodičovských práv a povinností vo vzťahu k obidvom rodičom alebo k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu opatrovníka podľa § 60.

(4) Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká.

DRUHÁ HLAVA
ĎALŠIE PRÁVA A POVINNOSTI RODIČOV A DETÍ A VZŤAHY V RODINE

§ 40

(1) Deti majú spoločné priezvisko rodičov alebo priezvisko jedného z nich určené vyhlásením pri uzavieraní manželstva podľa § 6 ods. 3 a 4.

(2) Ak priezvisko maloletého dieťaťa nebolo určené podľa odseku 1 a rodičia majú rôzne priezviská, dohodnú sa o priezvisku dieťaťa a oznámia to matričnému úradu najneskôr do troch dní od narodenia maloletého dieťaťa.

(3) Ak sa rodičia nedohodnú o mene alebo priezvisku maloletého dieťaťa alebo ak žiadny z rodičov nie je známy, určí meno alebo priezvisko súd.

§ 41

(1) Ak rodičia uzavrú manželstvo po narodení svojho maloletého dieťaťa, bude mať dieťa priezvisko určené pre ich ostatné deti.

(2) Ak uzavrie manželstvo matka maloletého dieťaťa, ktorého otec nie je známy, môžu manželia pred matričným úradom súhlasne vyhlásiť, že priezvisko určené pre ich ostatné deti bude mať aj toto maloleté dieťa.

(3) Na zmenu mena alebo zmenu priezviska maloletého dieťaťa staršieho ako 15 rokov sa vyžaduje jeho súhlas.

§ 42

Priezvisko dieťaťa nemožno podľa predchádzajúcich ustanovení zmeniť, len čo dieťa nadobudne plnoletosť.

§ 43

(1) Maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

(2) Dieťa je povinné svojim rodičom prejavovať primeranú úctu a rešpektovať ich. Ak dieťa žije v domácnosti s rodičmi, je povinné podieľať sa osobnou pomocou na spoločných potrebách rodiny a prispievať na úhradu potrieb rodiny podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

(3) Dieťa je ďalej povinné

a) spolupracovať so svojimi rodičmi v záujme starostlivosti o neho a jeho výchovu,

b) plniť si svoje vzdelávacie povinnosti primerane svojim schopnostiam a

c) vyvarovať sa spôsobu života, ktorý by mohol byť preň ohrozujúci, najmä užívania látok, ktoré poškodzujú jeho telesné a duševné zdravie.

TRETIA HLAVA
NÁHRADNÁ STAROSTLIVOSŤ

Základné ustanovenie

§ 44

(1) Náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

(2) Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím.

(3) Náhradnou starostlivosťou je

a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť"),

b) pestúnska starostlivosť a

c) ústavná starostlivosť.

(4) Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

Náhradná osobná starostlivosť

§ 45

(1) Ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

(2) Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady.

(3) V rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

(4) Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

(5) Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33.

(6) Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd.

(7) Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

(8) Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby výživné poukazovali osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.

§ 46

(1) Maloleté dieťa možno zveriť do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom.

(2) Maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti jednému z manželov so súhlasom druhého manžela.

(3) Súhlas podľa odseku 2 nie je potrebný, ak manželia nežijú v domácnosti, ak druhý manžel nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu alebo ak zadováženie súhlasu je spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

§ 47

(1) Náhradná osobná starostlivosť zaniká

a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,

b) smrťou maloletého dieťaťa,

c) smrťou osoby, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti,

d) právoplatným rozhodnutím súdu o zániku dôvodu, pre ktorý bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti,

e) právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti,

f) rozvodom manželov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti podľa § 46.

(2) Súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, zanedbáva maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to táto osoba požiada.

(3) Ak zanikla náhradná osobná starostlivosť podľa odseku 1 písm. f) a rodičia maloletého dieťaťa naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd môže na návrh jedného z bývalých manželov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, ponechať maloleté dieťa v jeho osobnej starostlivosti, ak je to v záujme maloletého dieťaťa, najmä s ohľadom na jeho citové väzby a stabilitu výchovného prostredia. Návrh môže jeden z manželov podať zároveň s návrhom na rozvod.

(4) Ak jeden z manželov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, zomrie, maloleté dieťa zostáva v náhradnej osobnej starostlivosti druhého manžela.

(5) Ak zanikne náhradná osobná starostlivosť z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. c) alebo e) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd rozhodne o ďalšej náhradnej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa.

Pestúnska starostlivosť

§ 48

(1) Ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o jeho zverení do pestúnskej starostlivosti fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom a spĺňa ustanovené predpoklady (ďalej len „pestún").

(2) Pestúnom sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o pestúnsku starostlivosť podľa osobitného predpisu[10]) a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude pestúnsku starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

[10]) § 13 ods. 3 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.

(3) Maloleté dieťa možno zveriť do spoločnej pestúnskej starostlivosti aj manželom. Pri zverení maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti jednému z manželov je potrebný písomný súhlas druhého manžela. Súhlas nie je potrebný, ak manželia nežijú v domácnosti, ak druhý manžel nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu alebo ak je zadováženie súhlasu spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

(4) V rozhodnutí podľa odseku 1 súd vymedzí rozsah práv a povinností pestúna k maloletému dieťaťu.

§ 49

(1) Maloleté dieťa, ktoré je v ústavnej starostlivosti, možno pred rozhodnutím súdu o jeho zverení do pestúnskej starostlivosti dočasne zveriť rozhodnutím orgánu sociálnoprávnej ochrany detí do starostlivosti osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom. Maloleté dieťa, nad ktorým nie je nariadená ústavná starostlivosť, možno takto zveriť do starostlivosti budúcich pestúnov iba so súhlasom rodičov.

(2) Ak do troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia podľa odseku 1 nepodá budúci pestún návrh na začatie konania o zverení maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti, dočasné zverenie maloletého dieťaťa uplynutím tejto lehoty zanikne.

§ 50

(1) Pestún je povinný vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak pestún predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

(2) Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33.

(3) Ak bolo maloleté dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti len jednému z manželov, ustanovenie § 30 ods. 2 sa použije primerane.

(4) Maloleté dieťa, ktoré žije v domácnosti s pestúnom, je povinné podieľať sa osobnou pomocou, a ak má príjem z vlastnej práce, aj príspevkom z tohto príjmu na spoločných potrebách rodiny.

(5) Počas výkonu pestúnskej starostlivosti rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú svoje rodičovské práva a povinnosti len v rozsahu, v akom nepatria pestúnovi. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do pestúnskej starostlivosti. Ak sa s pestúnom nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo pestúna súd.

(6) Ustanovenia odsekov 1 až 5 sa primerane použijú aj na dočasné zverenie maloletého dieťaťa podľa § 49.

§ 51

Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby výživné poukazovali orgánu sociálnoprávnej ochrany detí.

§ 52

(1) Pestúnska starostlivosť zaniká

a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,

b) smrťou maloletého dieťaťa,

c) smrťou pestúna,

d) umiestnením maloletého dieťaťa do ochrannej výchovy alebo nástupom do výkonu trestu odňatia slobody,

e) právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení pestúnskej starostlivosti,

f) rozvodom manželov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti.

(2) Súd zruší pestúnsku starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak pestún zanedbáva starostlivosť o maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to požiada pestún.

(3) Ak zanikla pestúnska starostlivosť podľa odseku 1 písm. f) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd môže na návrh jedného z bývalých manželov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do spoločnej pestúnskej starostlivosti, ponechať maloleté dieťa v jeho osobnej starostlivosti, ak je to v záujme maloletého dieťaťa, najmä s ohľadom na jeho citové väzby a stabilitu výchovného prostredia. Návrh môže jeden z manželov podať zároveň s návrhom na rozvod.

(4) Ak jeden z manželov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti, zomrie, stáva sa pestúnom pozostalý manžel.

(5) Ak s tým pestún a maloleté dieťa zverené do pestúnskej starostlivosti súhlasia, súd môže z dôležitých dôvodov predĺžiť pestúnsku starostlivosť až na jeden rok po dosiahnutí plnoletosti.

(6) Ak zanikne pestúnska starostlivosť z dôvodov uvedených v odseku 1 písm. c) alebo e) a rodičia naďalej nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, súd rozhodne o ďalšej náhradnej starostlivosti o dieťa; ak súd zistí, že u maloletého dieťaťa sú predpoklady na osvojenie, začne aj bez návrhu konanie o osvojiteľnosti.[11])

§ 53

Podmienky poskytovania príspevkov pestúnskej starostlivosti a ich výšku upravuje osobitný zákon.[12])

Ústavná starostlivosť

§ 54

(1) Náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti.

(2) Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia neviedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové

---

[11]) § 180a Občianskeho súdneho poriadku.

[12]) Zákon č. 265/1998 Z. z. o pestúnskej starostlivosti a o príspevkoch pestúnskej starostlivosti v znení neskorších predpisov.

pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

(3) Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

(4) Súd môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná.

(5) Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti súd vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby maloletého dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

(6) Z dôležitých dôvodov môže súd predĺžiť ústavnú starostlivosť až na jeden rok po dosiahnutí plnoletosti.

§ 55

(1) Súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

(2) Ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti.

(3) Súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

ŠTVRTÁ HLAVA
PORUČNÍCTVO A OPATROVNÍCTVO

Poručníctvo

§ 56

(1) Ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok.

(2) Poručník nie je povinný osobne sa starať o maloleté dieťa. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu.

(3) Ak sa poručník o dieťa osobne nestará, dohliada na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa dieťaťu poskytuje.

§ 57

(1) Ak sú rodičia maloletého dieťaťa nažive a ak to nie je v rozpore so záujmom maloletého

dieťaťa, súd ustanoví za poručníka predovšetkým toho, koho navrhli rodičia, ktorých výkon rodičovských práv a povinností bol pozastavený. Ak niet takej osoby, súd ustanoví za poručníka niekoho z príbuzných alebo blízkych osôb maloletého dieťaťa alebo jeho rodiny alebo inú fyzickú osobu.

(2) Za poručníka maloletého dieťaťa možno ustanoviť aj manželov.

(3) Ak nebolo možné ustanoviť za poručníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví za poručníka obec a v prípadoch maloletých detí bez sprievodu orgán sociálnoprávnej ochrany podľa osobitného predpisu.

(4) Do času, kým nie je maloletému dieťaťu ustanovený poručník, alebo do času, kým sa ustanovený poručník neujme svojej funkcie, robí neodkladné úkony v záujme maloletého dieťaťa opatrovník ustanovený podľa § 60.

§ 58

(1) V rozhodnutí o ustanovení poručníka súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude poručník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je poručník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa a správy o maloletom dieťati. Pri výkone správy majetku maloletého dieťaťa poručníkom sa použije osobitný predpis.[9])

(2) Správa o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa obsahuje najmä informácie o výnosoch, investíciách, ako aj účel a výšku výdavkov a príjmov súvisiacich s týmto majetkom. Správa o maloletom dieťati obsahuje najmä informácie o jeho zdravotnom stave, jeho vzdelávaní a o osobitných potrebách.

(3) Poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu.

(4) Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka a najmenej dvakrát do roka v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany výkon funkcie poručníka hodnotí.

(5) Za porušenie povinností pri spravovaní majetku maloletého dieťaťa zodpovedá poručník podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

(6) Po zániku poručníctva je poručník povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku maloletého dieťaťa najneskôr do dvoch mesiacov po zániku svojho poručníctva.

(7) Medzi poručníkom a maloletým dieťaťom nevzniká vyživovacia povinnosť.

§ 59
Zánik poručníctva

(1) Poručníctvo zaniká

a) dosiahnutím plnoletosti dieťaťa,

b) smrťou maloletého dieťaťa,

c) smrťou poručníka,

d) zánikom dôvodu, pre ktorý bol poručník ustanovený,

e) dosiahnutím plnoletosti rodiča maloletého dieťaťa (§ 28 ods. 3, § 29),

f) právoplatným rozhodnutím súdu o zbavení poručníka výkonu funkcie alebo o jeho odvolaní.

(2) Súd zbaví poručníka výkonu funkcie na jeho návrh.

(3) Súd odvolá poručníka z funkcie, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje svoje povinnosti alebo zneužíva svoje práva vyplývajúce z poručníctva.

(4) Ak boli do funkcie poručníkov ustanovení manželia, poručníctvo zaniká okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj rozvodom ich manželstva. Ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže na návrh niektorého z bývalých manželov rozhodnúť o tom, že funkciu poručníka bude naďalej vykonávať jeden z nich. Ak jeden z manželov, ktorí boli ustanovení do funkcie poručníkov, zomrie, stáva sa poručníkom pozostalý manžel.

(5) Ak poručníctvo zanikne smrťou poručníka alebo právoplatným rozhodnutím súdu o zbavení poručníka výkonu funkcie alebo o jeho odvolaní a ak je to naďalej v záujme maloletého dieťaťa potrebné, súd rozhodne o ustanovení nového poručníka.

Opatrovníctvo

§ 60

(1) Okrem prípadov podľa § 39 ods. 3 a § 57 ods. 4 súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka aj vtedy, ak je to potrebné z iných dôvodov a zároveň je to v záujme maloletého dieťaťa.

(2) Súd môže podľa odseku 1 ustanoviť za opatrovníka aj obec.

§ 61

(1) Opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme maloletého dieťaťa.

(2) Súd vymedzí rozsah práv a povinností opatrovníka tak, aby bol splnený účel, na ktorý bol opatrovník ustanovený, a aby boli dostatočne chránené záujmy maloletého dieťaťa.

TRETIA ČASŤ
VÝŽIVNÉ

PRVÁ HLAVA
DRUHY VYŽIVOVACÍCH POVINNOSTÍ A ROZSAH VÝŽIVNÉHO

Prvý oddiel
Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom

§ 62

(1) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

(2) Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

(3) Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.[13])

---

[13]) § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 372/2004 Z. z.

(4) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

(5) Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

§ 63

(1) Rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima.[14])

(2) U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval.

(3) Ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. V takom prípade súd uvedie pri určení výživného sumu výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor, a uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

§ 64

Ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa, súd môže rozhodnúť o povinnosti zložiť peňažnú sumu na výživné, ktoré sa stane splatné až v budúcnosti, na osobitný účet zriadený v prospech maloletého dieťaťa rodičom, ktorý ho má v osobnej starostlivosti. V rozhodnutí uvedie spôsob, akým sa z tohto účtu zabezpečí v prospech maloletého dieťaťa pravidelné mesačné poukazovanie určených súm na výživné.

§ 65

(1) Ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

(2) Súd postupuje rovnako aj v prípade, ak rodičia spolu žijú, ale jeden z nich svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu dobrovoľne neplní.

(3) Výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

Druhý oddiel
Vyživovacia povinnosť detí k rodičom

§ 66

Deti, ktoré sú schopné samy sa živiť, sú povinné zabezpečiť svojim rodičom primeranú výživu,

---

[14]) § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z. v znení zákona č. 372/2004 Z. z.

ak to potrebujú.

§ 67

(1) Každé dieťa plní vyživovaciu povinnosť voči rodičom v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov k schopnostiam, možnostiam a k majetkovým pomerom ostatných detí.

(2) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi a poskytovanie príspevku na výživu rozvedenému manželovi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

Tretí oddiel
Vyživovacia povinnosť medzi ostatnými príbuznými

§ 68

Predkovia a potomkovia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť iba v prípade, ak to nevyhnutne potrebujú.

§ 69

(1) Ak potomkovia nemôžu svoju vyživovaciu povinnosť plniť, prechádza táto povinnosť na predkov. Vzdialenejší príbuzní majú vyživovaciu povinnosť, len ak ju nemôžu plniť bližší príbuzní.

(2) V prípade, že súd určí výživné pre maloleté dieťa, ustanovenie § 63 sa použije primerane.

§ 70

Každý z príbuzných na rovnakom stupni plní vyživovaciu povinnosť v takom rozsahu, aký zodpovedá pomeru jeho schopností, možností a majetkových pomerov k schopnostiam, možnostiam a k majetkovým pomerom ostatných príbuzných.

Štvrtý oddiel
Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

§ 71

(1) Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť.

(2) Vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovaciu povinnosť detí voči rodičom.

Piaty oddiel
Príspevok na výživu rozvedeného manžela

§ 72

(1) Rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

(2) Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

(3) Príspevok na výživu rozvedeného manžela možno priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo

dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, ak rozvedený manžel, ktorému súd príspevok priznal, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby, najmä ak ide o toho manžela, ktorému bolo v konaní o rozvod manželstva zverené do osobnej starostlivosti dieťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom, alebo o manžela, ktorý má sám dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav vyžadujúci sústavnú opateru.

§ 73

Právo na príspevok na výživu zanikne, ak oprávnený manžel uzavrie nové manželstvo alebo ak povinný manžel zomrie.

Šiesty oddiel
Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke

§ 74

(1) Otec dieťaťa, za ktorého matka dieťaťa nie je vydatá, je povinný najdlhšie po dobu dvoch rokov, najneskôr odo dňa pôrodu prispievať matke primerane na úhradu jej výživy a poskytnúť jej príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

(2) Súd môže na návrh tehotnej ženy uložiť mužovi, ktorého otcovstvo je pravdepodobné, aby poskytol vopred sumu potrebnú na zabezpečenie jej výživy podľa odseku 1, príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom a sumu potrebnú na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by žene patrila materská dovolenka podľa osobitného predpisu.[15])

(3) Právo žiadať príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom podľa odseku 1 sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa pôrodu.

DRUHÁ HLAVA
SPOLOČNÉ USTANOVENIA

§ 75

(1) Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

(2) Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

§ 76

(1) Výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

(2) Proti pohľadávkam na výživné je započítanie vzájomných pohľadávok prípustné len dohodou. Ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie nie je možné.

§ 77

(1) Právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho

---

[15]) Zákonník práce.

konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

(2) Práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia výživného a ostatné práva na peňažné plnenia vyplývajúce z tohto zákona sa premlčujú.

§ 78

(1) Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

(2) Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia.

(3) Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

§ 79

(1) Kto celkom alebo sčasti splnil za iného vyživovaciu povinnosť, je oprávnený od neho požadovať úhradu tohto plnenia.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí rovnako aj v prípade, ak v záujme oprávneného poskytne orgán sociálnoprávnej ochrany náhradné výživné podľa osobitného predpisu.[16])

(3) Toto právo sa premlčuje podľa osobitného predpisu.[17])

§ 80

Ak orgán sociálnoprávnej ochrany poskytol namiesto povinného náhradné výživné, prechádza na neho nárok oprávneného až do výšky poskytnutého náhradného výživného.

§ 81

(1) Ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

(2) Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

---

[16]) Zákon č. 452/2004 Z. z. o náhradnom výživnom v znení zákona č. 613/2004 Z. z.

[17]) § 101 Občianskeho zákonníka.

ŠTVRTÁ ČASŤ
URČENIE RODIČOVSTVA A OSVOJENIE

PRVÁ HLAVA
URČENIE RODIČOVSTVA

Prvý oddiel
Určenie materstva

§ 82

(1) Matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila.

(2) Dohody a zmluvy, ktoré sú v rozpore s odsekom 1, sú neplatné.

§ 83

(1) Ak vzniknú pochybnosti o tom, kto je matkou dieťaťa, materstvo určí na základe skutočností zistených o pôrode dieťaťa súd.

(2) Návrh môže podať žena, ktorá o sebe tvrdí, že je matkou dieťaťa, alebo otec dieťaťa, alebo ten, kto preukáže, že má na tomto určení právny záujem.

Druhý oddiel
Určenie a zapretie otcovstva

§ 84

Otcovstvo sa určuje na základe domnienok otcovstva ustanovených v tomto zákone súhlasným vyhlásením rodičov alebo rozhodnutím súdu.

Otcovstvo manžela matky

§ 85

(1) Ak sa narodí dieťa v čase od uzavretia manželstva do uplynutia trojstého dňa po zániku manželstva alebo po jeho vyhlásení za neplatné, považuje sa za otca manžel matky.

(2) Ak sa narodí dieťa žene znovu vydatej, považuje sa za otca neskorší manžel, aj keď sa dieťa narodilo pred uplynutím trojstého dňa po tom, čo jej skoršie manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné.

(3) Pri počítaní času, ktorý je rozhodujúci na určenie otcovstva, sa predpokladá, že manželstvo toho, kto bol vyhlásený za mŕtveho, zaniklo dňom, ktorý bol v rozhodnutí o vyhlásení za mŕtveho určený ako deň smrti.

§ 86

(1) Manžel môže do troch rokov odo dňa, keď sa dozvie, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

(2) Ak manžel stratil spôsobilosť na právne úkony pred uplynutím lehoty na zapretie otcovstva, môže otcovstvo zaprieť jeho opatrovník do troch rokov odo dňa, keď sa dozvedel o narodení dieťaťa, alebo ak vedel o jeho narodení už skôr, do šiestich mesiacov od svojho ustanovenia.

§ 87

(1) Ak sa narodí dieťa v čase medzi stoosemdesiatym dňom od uzavretia manželstva a trojstým dňom po tom, čo manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné, možno otcovstvo zaprieť len vtedy, ak je vylúčené, že by manžel matky mohol byť otcom dieťaťa.

(2) Otcovstvo voči dieťaťu narodenému v čase medzi stoosemdesiatym dňom a trojstým dňom od vykonania zákroku asistovanej reprodukcie so súhlasom manžela matky nemožno zaprieť. Otcovstvo však možno zaprieť, ak by sa preukázalo, že matka dieťaťa otehotnela inak.

(3) Ak sa narodí dieťa pred stoosemdesiatym dňom od uzavretia manželstva, postačí na to, aby sa manžel matky nepovažoval za otca, ak zaprie svoje otcovstvo na súde. To neplatí, ak manžel s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní, alebo ak pri uzavretí manželstva vedel, že je tehotná.

§ 88

(1) Manžel má právo zaprieť otcovstvo voči dieťaťu a matke, ak sú obidvaja nažive, a ak nežije jeden z nich, voči druhému. Ak nežije ani dieťa, ani matka, toto právo manžel nemá.

(2) Aj matka môže do troch rokov od narodenia dieťaťa zaprieť, že otcom dieťaťa je jej manžel. Ustanovenia o práve na zapretie otcovstva manželom matky dieťaťa sa použijú primerane.

§ 89

Ak bolo právoplatne rozhodnuté, že neskorší manžel nie je otcom dieťaťa znovu vydatej matky, začína sa trojročná lehota na zapretie otcovstva pre skoršieho manžela dňom, keď sa dozvedel o právoplatnom rozhodnutí.

Otcovstvo určené súhlasným vyhlásením rodičov

§ 90

Ak nie je otcovstvo určené podľa domnienky otcovstva manžela matky, možno ho určiť súhlasným vyhlásením oboch rodičov.

§ 91

(1) Za otca sa považuje muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

(2) Súhlasné vyhlásenie rodičov musí byť urobené pred matričným úradom alebo pred súdom.

(3) Maloletý rodič môže urobiť súhlasné vyhlásenie iba pred súdom.

(4) Vyhlásenie matky nie je potrebné, ak nemôže pre duševnú poruchu posúdiť význam svojho konania alebo ak je zadováženie jej vyhlásenia spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

§ 92

Súhlasným vyhlásením rodičov možno určiť otcovstvo k dieťaťu ešte nenarodenému, ak je už počaté.

§ 93

(1) Muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov, môže otcovstvo pred

súdom zaprieť do troch rokov odo dňa jeho určenia, len ak je vylúčené, že by mohol byť otcom dieťaťa; táto lehota sa neskončí pred uplynutím troch rokov od narodenia dieťaťa.

(2) Aj matka dieťaťa môže v rovnakej lehote zaprieť, že otcom dieťaťa je muž, ktorého otcovstvo bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov.

(3) Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 88 ods. 1 sa použijú primerane.

Určenie otcovstva rozhodnutím súdu

§ 94

(1) Ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd.

(2) Za otca sa považuje muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní, ak jeho otcovstvo nevylučujú závažné okolnosti.

§ 95

(1) Ak domnelý otec nežije, návrh na určenie otcovstva sa podáva proti opatrovníkovi, ktorého ustanovil súd.

(2) Ak navrhovateľ v priebehu konania zomrie, môže v konaní pokračovať ďalšia osoba oprávnená na podanie návrhu. Potomkovia môžu podať návrh na určenie otcovstva do šiestich mesiacov od smrti dieťaťa, ak majú na tomto určení právny záujem.

Zapretie otcovstva na návrh dieťaťa

§ 96

(1) Ak je to potrebné v záujme dieťaťa a ak uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva, môže súd na návrh dieťaťa rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva. V tomto konaní musí byť maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom.

(2) Ak súd rozhodne tak, že návrhu podanému podľa odseku 1 vyhovie, a určí, že zapretie otcovstva po uplynutí zákonnej lehoty je v záujme dieťaťa, môže dieťa po právoplatnosti tohto rozhodnutia podať návrh na zapretie otcovstva.

(3) Ak jeden z rodičov nežije, môže dieťa podať návrh na zapretie otcovstva proti druhému rodičovi; ak nežije ani jeden z rodičov, návrh nemožno podať.

DRUHÁ HLAVA
OSVOJENIE

§ 97

(1) Osvojením vzniká medzi osvojiteľom a osvojencom rovnaký vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi. Medzi osvojencom a príbuznými osvojiteľa vzniká osvojením príbuzenský vzťah. Osvojitelia majú pri výchove detí rovnakú zodpovednosť a rovnaké práva a povinnosti ako rodičia.

(2) O osvojení rozhoduje súd na návrh osvojiteľa.

§ 98

Osvojiteľom sa môže stať len fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, je zapísaná do zoznamu žiadateľov o osvojenie podľa osobitného predpisu a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že osvojenie bude v záujme maloletého dieťaťa. Táto podmienka sa nevzťahuje na ustanovenie § 100 ods. 3.

§ 99

(1) Medzi osvojiteľom a osvojencom musí byť primeraný vekový rozdiel.

(2) Osvojiť možno len maloleté dieťa, ak je osvojenie v jeho záujme.

§ 100

(1) Osvojiť maloleté dieťa môžu manželia alebo jeden z manželov, ktorý žije s niektorým z rodičov dieťaťa v manželstve, alebo pozostalý manžel po rodičovi alebo osvojiteľovi maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa môže výnimočne osvojiť aj osamelá osoba, ak sú splnené predpoklady, že osvojenie bude v záujme dieťaťa.

(2) Ako spoločné dieťa môžu maloletého osvojiť len manželia.

(3) Ak je osvojiteľ manželom rodiča maloletého dieťaťa, môže osvojiť maloleté dieťa len so súhlasom druhého manžela; súhlas nie je potrebný, ak druhý manžel stratil spôsobilosť na právne úkony alebo ak je zadováženie súhlasu spojené s ťažko prekonateľnou prekážkou.

§ 101

(1) Na osvojenie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa, ak tento zákon neustanovuje inak. Rovnako potrebný na osvojenie je súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolať súhlas možno len do času, kým nie je maloleté dieťa umiestnené na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

(2) Ak jeden z rodičov zomrel, nie je známy, bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu, bol pozbavený výkonu rodičovských práv a povinností, vyžaduje sa len súhlas druhého rodiča. Ak spôsobilosť jedného z rodičov na právne úkony bola obmedzená, jeho súhlas na osvojenie sa vyžaduje iba vtedy, ak je spôsobilý posúdiť dôsledky osvojenia.

(3) Ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, nie sú známi, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, boli pozbavení spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu alebo nie sú schopní posúdiť dôsledky osvojenia, vyžaduje sa súhlas poručníka, ktorý bol dieťaťu ustanovený.

(4) Ak je maloleté dieťa schopné posúdiť dosah osvojenia, je potrebný aj jeho súhlas.

(5) Na osvojenie maloletého dieťaťa do cudziny je potrebný aj súhlas Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky alebo orgánu štátnej správy určeného Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

§ 102

(1) Na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa ani súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak

a) počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloleté dieťa najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili si pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

b) počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavili o dieťa žiadny záujem, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

c) ak dajú súhlas na osvojenie vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

(2) Osobný súhlas rodiča podľa odseku 1 písm. c) musí mať písomnú formu a musí byť uskutočnený pred súdom alebo pred orgánom sociálnoprávnej ochrany, alebo pred povereným zamestnancom orgánu sociálnoprávnej ochrany v zdravotníckom zariadení, kde sa dieťa narodilo. Odvolať súhlas možno len do času, kým maloleté dieťa nie je umiestnené na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

(3) Súhlas na osvojenie v prípadoch uvedených v odseku 1 dáva opatrovník, ktorý bol osvojovanému maloletému dieťaťu ustanovený v konaní o osvojenie. Na ustanovenie opatrovníka sa primerane použijú ustanovenia § 60 a 61. Funkcia opatrovníka zaniká vykonaním právneho úkonu, na ktorého účely bol ustanovený.

(4) O splnení podmienok osvojiteľnosti maloletého dieťaťa uvedených v odseku 1 rozhoduje súd na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany alebo aj bez návrhu.

§ 103

(1) Pred rozhodnutím súdu o osvojení musí byť maloleté dieťa najmenej po dobu deviatich mesiacov v starostlivosti budúceho osvojiteľa. Náklady spojené s predosvojiteľskou starostlivosťou uhrádza budúci osvojiteľ.

(2) O zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov podľa odseku 1 rozhodne na návrh budúceho osvojiteľa súd; ustanovenia § 101 a 102 sa použijú primerane.

(3) Ak sa pestún rozhodne osvojiť maloleté dieťa, ktoré mu bolo zverené do pestúnskej starostlivosti, nevyžaduje sa, aby pred rozhodnutím súdu o osvojení bolo maloleté dieťa v starostlivosti pestúna podľa odseku 1, ak pestúnska starostlivosť trvala aspoň po túto dobu. Rovnako sa postupuje aj v prípade, že maloleté dieťa chce osvojiť osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, alebo poručník, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará.

(4) V rozhodnutí o zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov súd vymedzí rozsah ich práv a povinností k maloletému dieťaťu.

(5) Budúci osvojiteľ má rovnaké práva a povinnosti ako osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti.

§ 104

Súd je povinný na základe lekárskeho vyšetrenia zistiť, či zdravotný stav osvojenca a osvojiteľov nie je v rozpore s účelom osvojenia. S výsledkami vyšetrenia oboznámi osvojiteľa, zástupcu osvojenca a poučí ich o účele, obsahu a dôsledkoch osvojenia.

§ 105

Osvojenec bude mať priezvisko osvojiteľa. Spoločný osvojenec manželov bude mať priezvisko

určené vyhlásením snúbencov pri uzavieraní manželstva podľa § 6 ods. 3 a 4 pre ostatné deti. To platí aj v prípade, že osvojiteľom je manžel matky osvojenca.

§ 106

(1) Osvojením zanikajú vzájomné práva a povinnosti medzi osvojencom a pôvodnou rodinou, ako aj medzi osvojencom a poručníkom alebo opatrovníkom, ktorý mu bol ustanovený súdom.

(2) Ak je osvojiteľ manželom jedného z rodičov osvojenca, príbuzenské vzťahy medzi osvojencom, rodičom a jeho príbuznými zostávajú zachované.

(3) Ak je to v záujme osvojenca, osvojitelia mu môžu sprostredkovať prístup k informáciám o jeho rodičoch alebo poskytnúť informácie, ktorými disponujú, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

§ 107

(1) Osvojenie môže súd zrušiť z vážnych dôvodov, ktoré sú v záujme maloletého dieťaťa, do šiestich mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o osvojení na návrh osvojenca alebo osvojiteľa alebo aj bez návrhu.

(2) Zrušením osvojenia vznikajú znovu vzájomné vzťahy medzi osvojencom a pôvodnou rodinou. Osvojenec bude mať opäť svoje predošlé priezvisko. Ak súd zistí, že rodičia neplnia alebo nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností, rozhodne o potrebných opatreniach podľa § 38 a 44.

§ 108

Osvojiteľ sa zapíše v matrike namiesto rodiča osvojenca na základe oznámenia súdu.

§ 109

Po uplynutí lehoty na zrušenie osvojenia podľa § 107 ods. 1 osvojenie nebráni, aby osvojenec mohol byť znova osvojený.

PIATA ČASŤ
SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZRUŠOVACIE USTANOVENIA

Spoločné ustanovenia

§ 110

Ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa ustanovenia Občianskeho zákonníka.

§ 111

Dohody a súdne rozhodnutia, ktorými bola pred účinnosťou tohto zákona určená vyživovacia povinnosť rozvedených manželov voči sebe navzájom, môže na návrh jedného z manželov súd zmeniť alebo zrušiť, ak sú v rozpore s týmto zákonom.

§ 112

Manželstvá uzavreté československými občanmi v období od 1. januára 1950 do 1. júla 1992 cirkevnou formou v zahraničí podľa práva platného v mieste uzavretia manželstva sú platné podľa slovenského práva.

§ 113

Hmotnú podporu rodičov a pomoc pri výkone rodičovských práv a povinností upravujú osobitné predpisy.[18])

Prechodné ustanovenia

§ 114

Právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2005, sa posudzujú podľa ustanovení tohto zákona. Vznik týchto právnych vzťahov, ako aj práva a povinnosti z nich vzniknuté sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

§ 115

Konanie o rozvod manželstva, o ktorom súd právoplatne nerozhodol do 1. apríla 2005, sa dokončí podľa doterajších predpisov.

§ 116

Opatrovník ustanovený podľa § 78 zákona č. 94/1963 Zb. o rodine sa považuje od 1. apríla 2005 za poručníka s právami a povinnosťami podľa tohto zákona.

§ 117

Na plynutie lehôt, ktoré sa k 1. aprílu 2005 neskončili, platia ustanovenia tohto zákona.

§ 118

Konania vo veciach výživného podľa tretej časti tohto zákona, o ktorých súd nerozhodol do 1. apríla 2005, sa dokončia podľa tohto zákona.

§ 119

(1) Ak bolo maloleté dieťa osvojené podľa § 73 zákona č. 94/1963 Zb. o rodine, môže osvojenec alebo osvojiteľ podať návrh na zrušenie osvojenia v lehote šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona. Ak návrh nebude podaný, osvojenie sa bude považovať za nezrušiteľné.

(2) Rovnako musí postupovať aj osvojenec, ktorý je plnoletý, ak chce zrušiť osvojenie dohodou s osvojiteľom.

§ 120
Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v znení zákona č. 132/1982 Zb., zákona č. 234/1992 Zb., zákona č. 195/1998 Z. z., zákona č. 72/2002 Z. z., zákona č. 127/2002 Z. z., zákona

[18]) Napríklad zákon č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení neskorších predpisov, zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 285/2004 Z. z., zákon č. 235/1998 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa, o príspevku rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá a ktorým sa menia ďalšie zákony v znení neskorších predpisov.

č. 198/2002 Z. z., zákona č. 245/2002 Z. z. a zákona č. 515/2003 Z. z.,

2. § 2 až 10 zákona č. 265/1998 Z. z. o pestúnskej starostlivosti a o príspevkoch pestúnskej starostlivosti v znení zákona č. 453/2003 Z. z. a zákona č. 601/2003 Z. z.

Čl. II

Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení zákona č. 36/1967 Zb., zákona č. 158/1969 Zb., zákona č. 49/1973 Zb., zákona č. 20/1975 Zb., zákona č. 133/1982 Zb., zákona č. 180/1990 Zb., zákona č. 328/1991 Zb., zákona č. 519/1991 Zb., zákona č. 263/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 5/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 232/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 22/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 58/1996 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 281/1996 Z. z., zákona č. 211/1997 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 359/1997 Z. z., zákona č. 124/1998 Z. z., zákona č. 144/1998 Z. z., zákona č. 169/1998 Z. z., zákona č. 187/1998 Z. z., zákona č. 225/1998 Z. z., zákona č. 233/1998 Z. z., zákona č. 235/1998 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 318/1998 Z. z., zákona č. 331/1998 Z. z., zákona č. 46/1999 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 166/1999 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 185/1999 Z. z., zákona č. 223/1999 Z. z., zákona č. 303/2001 Z. z., zákona č. 501/2001 Z. z., zákona č. 215/2002 Z. z., zákona č. 232/2002 Z. z., zákona č. 424/2002 Z. z., zákona č. 451/2002 Z. z., zákona č. 480/2002 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 620/2002 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 75/2003 Z. z., zákona č. 353/2003 Z. z., zákona č. 530/2003 Z. z., zákona č. 589/2003 Z. z., zákona č. 204/2004 Z. z., zákona č. 371/2004 Z. z., zákona č. 382/2004 Z. z., zákona č. 420/2004 Z. z., zákona č. 428/2004 Z. z. a zákona č. 613/2004 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 9 sa vypúšťa odsek 3.
2. V poznámke pod čiarou k odkazu 33a sa vypúšťajú slová „§ 62 zákona č. 94/1963 Zb. o rodine v znení neskorších predpisov.".
3. V § 35 ods. 2 sa vypúšťa písmeno d).
   Doterajšie písmená e) a f) sa označujú ako písmená d) a e).
4. § 36b sa vypúšťa.
5. V § 80 písm. a) sa slovo „otcovstva" nahrádza slovom „rodičovstva".
6. V § 88 ods. 1 písm. c) sa za slová „starostlivosti o maloletých" vkladá čiarka a slová „konanie o osvojiteľnosti".
7. V § 108 sa vypúšťa slovo „nezrušiteľnému" a za slovo „dieťaťa" sa vkladajú slová „podľa osobitného predpisu[33ac]).".
   Poznámka pod čiarou k odkazu 33ac znie:

   „33ac) § 108 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.".
8. V § 120 ods. 2 sa slovo „otcovstva" nahrádza slovom „rodičovstva" a pred slová „o osvojenie" sa vkladajú slová „o osvojiteľnosti,".
9. V § 142 ods. 1 sa vypúšťa druhá veta.
10. § 163 odsek 2 znie:

    „(2) Rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.".
11. V § 175 ods. 1 sa slová „predseda senátu krajského súdu činného v obchodných veciach nahrádzajú slovom „súd“ a v poslednej vete sa slová „predseda senátu“ nahrádzajú slovom „samosudca“.

12. V § 175 ods. 2 sa slová „predseda senátu“ nahrádzajú slovom „súd“.
13. V § 175 ods. 3 sa slová „predseda senátu“ nahrádzajú slovom „samosudca“.
14. V § 175 ods. 4 sa slová „predseda senátu“ nahrádzajú slovom „súd“.
15. § 176 znie:

„§ 176

„(1) Vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa vo veci samej rozhoduje rozsudkom o výchove a výžive maloletých detí, o styku rodičov s maloletými deťmi, o styku blízkych osôb s maloletými deťmi, o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o schválení dôležitých úkonov maloletého dieťaťa a o podstatných veciach, o ktorých sa rodičia nemôžu dohodnúť. Okrem toho sa rozhoduje rozsudkom o predĺžení ústavnej starostlivosti a pestúnskej starostlivosti po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa a o zrušení rozhodnutia o takejto náhradnej starostlivosti.

(2) O ostatných veciach vrátane rozhodnutia v konaní o vrátení dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané, sa rozhoduje uznesením.

(3) Ak zákon neustanovuje inak, vo veciach starostlivosti súdu o maloletých rozhodne súd bez zbytočného odkladu, najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa začatia konania. Konanie možno predĺžiť, len ak z vážnych dôvodov a z objektívnych príčin nemožno vykonať dôkazy.

(4) Ak sú splnené všetky náležitosti návrhu na začatie konania o zverení dieťaťa do starostlivosti budúceho osvojiteľa, súd rozhodne bez zbytočného odkladu, najneskôr do troch mesiacov od podania takého návrhu; inak do troch mesiacov odo dňa, keď bol návrh doplnený alebo opravený.".

16. V § 178 ods. 1 sa za slovo „rodičov," vkladá slovo „poručníkov,".
17. V § 178 ods. 2 sa slová „orgánu starostlivosti o deti" nahrádzajú slovami „orgánu sociálnoprávnej ochrany detí".
18. § 180 znie:

„§ 180

(1) Súdom ustanovený poručník maloletého zloží do rúk samosudcu sľub, že bude riadne a v najlepšom záujme dieťaťa vykonávať svoje povinnosti a že bude pritom dbať na pokyny súdu. Po zložení sľubu mu samosudca vydá listinu obsahujúcu poverenie na výchovu, zastupovanie a spravovanie majetku maloletého dieťaťa a vymedzenie rozsahu práv a povinností vyplývajúcich z tohto poverenia.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa primerane vzťahuje aj na opatrovníka ustanoveného súdom podľa osobitného predpisu.

(3) Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka, prípadne opatrovníka, a najmenej dvakrát do roka ho hodnotí v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí.

(4) Súd dohliada na správu majetku maloletého dieťaťa vykonávanú poručníkom alebo opatrovníkom; postupuje pri tom podľa osobitného predpisu.[34fa]).".

Poznámka pod čiarou k odkazu 34fa znie:

„34fa) § 33 a 58 zákona č. 36/2005 Z. z.".

Doterajší odkaz a poznámka pod čiarou k odkazu 34fa sa označuje ako odkaz a poznámka pod čiarou k odkazu 34fac.

19. Za § 180 sa vkladá § 180a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 180a
Konanie o osvojiteľnosti

(1) Ak súd zistí, že sú splnené predpoklady na osvojenie podľa osobitného predpisu,[34faa]) môže začať aj bez návrhu konanie o osvojiteľnosti.

(2) Účastníkmi konania sú dieťa a jeho rodičia. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý dosiahol vek šestnásť rokov, je účastníkom konania, aj keď nie je zákonným zástupcom dieťaťa. V tomto konaní má procesnú spôsobilosť. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý nedosiahol vek šestnásť rokov, musí byť v tomto konaní zastúpený svojím zákonným zástupcom.

(3) Rodičia dieťaťa nie sú účastníkmi konania, ak sú pozbavení rodičovských práv a povinností, ak boli pozbavení spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu alebo ak nie sú schopní posúdiť dôsledky osvojenia. V týchto prípadoch je účastníkom konania poručník.

(4) Rodičia dieťaťa nie sú účastníkmi konania ani v prípade, ak dali súhlas na osvojenie dieťaťa vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

(5) Súd v konaní vždy vypočuje toho, v koho starostlivosti sa dieťa nachádza, alebo štatutárny orgán zariadenia sociálnych služieb, v ktorom je dieťa umiestnené. Ustanovenie § 182 ods. 1 platí obdobne.

(6) O osvojiteľnosti rozhodne súd bez zbytočného odkladu, najneskôr do troch mesiacov odo dňa začatia konania. Túto lehotu možno predĺžiť najviac o tri mesiace, ak rozhodnutiu súdu bránia vážne dôvody a objektívne príčiny.".
Poznámka pod čiarou k odkazu 34faa znie:

„34faa) § 52 ods. 6, § 55 ods. 2, § 98 až 104 zákona č. 36/2005 Z. z.".

20. § 181 znie:

„§ 181

(1) Účastníkmi konania sú osvojované dieťa, jeho rodičia, prípadne poručník, osvojiteľ a jeho manžel.

(2) Rodičia osvojovaného dieťaťa nie sú účastníkmi konania o osvojení, ak sú pozbavení rodičovských práv a povinností alebo ak sú pozbavení spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu. V týchto prípadoch je účastníkom konania poručník.

(3) Rodičia osvojovaného dieťaťa nie sú účastníkmi konania ani v prípade, ak na osvojenie nie je potrebný ich súhlas podľa osobitného predpisu;[34fab]) to platí aj v prípadoch, ak súd právoplatne rozhodol, že dieťa je osvojiteľné.

(4) Manžel osvojiteľa nie je účastníkom konania, ak na osvojenie nie je potrebný jeho súhlas.

(5) O osvojení rozhodne súd bez zbytočného odkladu, najneskôr do jedného roka od podania návrhu na osvojenie. Konanie možno predĺžiť, len ak z objektívnych príčin nemožno vykonať dôkazy.".
Poznámka pod čiarou k odkazu 34fab znie:

„34fab) § 102 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z.".

21. § 185 znie:

„§ 185

Konanie o zrušenie osvojenia môže súd začať na návrh osvojenca alebo osvojiteľa alebo aj

bez návrhu.".

22. V § 238 odsek 4 znie:

„(4) Dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.".

23. V § 243f ods. 2 písmeno a) znie:

„a) vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení,".

Čl. III

Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení zákona č. 158/1969 Zb., zákona č. 234/1992 Zb., zákona č. 264/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 48/1996 Z. z., zákona č. 510/2002 Z. z., zákona č. 589/2003 Z. z. a zákona č. 382/2004 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. Slovo „otcovstvo" sa vo všetkých gramatických tvaroch v celom texte zákona nahrádza slovom „rodičovstvo" v príslušnom gramatickom tvare.

2. Za § 20 sa vkladá § 20a, ktorý znie:

„§ 20a

Manželstvo, ktoré v cudzine uzavrel slovenský občan pred iným orgánom ako pred orgánom Slovenskej republiky na to splnomocneným, je platné v Slovenskej republike, ak je platné v štáte, v ktorom bolo uzavreté, a ak neexistovala žiadna okolnosť vylučujúca uzavretie manželstva podľa slovenského hmotného práva. Ak druhý z manželov nie je slovenským občanom, spravuje sa jeho spôsobilosť uzavrieť manželstvo právnym poriadkom štátu, ktorého je príslušníkom.".

3. § 24 znie:

„§ 24

(1) Vzťahy medzi rodičmi a deťmi vrátane vzniku alebo zániku práv a povinností rodičov sa spravujú právom štátu, na ktorého území má dieťa obvyklý pobyt. Ak si to vyžiada ochrana osoby alebo majetku dieťaťa, súd môže pri rozhodovaní výnimočne prihliadnuť aj na právo iného štátu, s ktorým má vec podstatnú väzbu.

(2) Rodičovské práva a povinnosti, ktoré vznikli v štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, zostávajú zachované aj po zmene obvyklého pobytu dieťaťa. Ak niektorému z rodičov nevznikli rodičovské práva a povinnosti, ktoré priznáva rodičovi slovenské právo, vzniknú mu okamihom, keď sa územie Slovenskej republiky stane obvyklým pobytom dieťaťa.

(3) Výkon rodičovských práv a povinností sa spravuje právom štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

(4) Na účely tohto ustanovenia sa za obvyklý pobyt maloletých utečencov a detí, ktoré sa dostali na územie Slovenskej republiky v dôsledku nepokojov v ich domovskom štáte, ako aj detí, ktorých obvyklý pobyt nemožno určiť, považuje územie Slovenskej republiky.".

4. Za § 26 sa vkladá § 26a, ktorý znie:

„§ 26a

Zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti budúcich osvojiteľov sa spravuje právom štátu obvyklého pobytu dieťaťa.".

5. Nadpis nad § 28 znie: „Poručníctvo a opatrovníctvo".
6. V § 28 sa za slovo „zániku" vkladajú slová „poručníctva a" a v druhej vete sa slovo „Opatrovnícka" nahrádza slovami „Poručnícka a opatrovnícka".
7. § 29 znie:

„§ 29

Povinnosť prijať a vykonávať poručníctvo, prípadne opatrovníctvo nad maloletými sa spravuje právnym poriadkom štátu, ktorého je poručník, prípadne opatrovník príslušníkom.".

8. V § 30 sa pred slovo opatrovníkom vkladajú slová „poručníkom, prípadne" a pred slovo „opatrovnícky" sa vkladajú slová „poručnícky, prípadne".
9. § 31 znie:

„§ 31

Ustanovenia o poručníctve a opatrovníctve nad maloletými platia obdobne, ak ide o podobné ochranné opatrenia vo vzťahu k osobám nespôsobilým na právne úkony.".

10. V § 39 ods. 3 na konci sa pripája táto veta: „Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva.".
11. § 42 vrátane nadpisu znie:

„§ 42
Právomoc vo veciach spôsobilosti na právne úkony, poručníctva a opatrovníctva

(1) Vo veciach obmedzenia a pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, ako aj v poručníckych a opatrovníckych veciach je daná právomoc slovenských súdov, ak má osoba obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

(2) Ak právomoc slovenského súdu podľa odseku 1 nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo jej majetku a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu osoby. Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva.".

12. V § 62 písmeno a) znie:

„a) krajský súd, ak ide o listiny vydané okresnými súdmi, notármi alebo súdnymi exekútormi so sídlom v územnom obvode krajského súdu, o listiny, ktorých správnosť osvedčili alebo na ktorých osvedčili pravosť podpisu, ako aj o preklady vyhotovené prekladateľmi, alebo o posudky vyhotovené znalcami,".

13. V § 66 ods. 1 a 2 sa slovo „výchovy" nahrádza slovami „osobnej starostlivosti".
14. V § 67 ods. 2 sa slovo „výchovy" nahrádza slovom „osobnej starostlivosti".
15. Nadpis nad § 68a znie: „Konanie o návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia".
16. V § 68a písm. b) sa slovo „výchovy" nahrádza slovom „osobnej starostlivosti".

Čl. IV

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení zákona č. 70/1997 Z. z. a zákona č. 515/2003 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

V § 6 sa vypúšťa slovo „nezrušiteľne" a za slovo „osvojené" sa dopĺňajú slová „podľa osobitného predpisu[3])".

Poznámka pod čiarou k odkazu 3 znie:

„3) § 108 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.".

Čl. V

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z., zákona č. 416/2001 Z. z., zákona č. 198/2002 Z. z. a zákona č. 515/2003 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 2 ods. 2 sa slovo „otcovstva" nahrádza slovom „rodičovstva".
2. § 13 sa dopĺňa odsekom 5, ktorý znie:

„(5) Zápis dieťaťa, ktoré matka zanechala po pôrode v zdravotníckom zariadení a súčasne písomne požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom,[7a]) do knihy narodení sa vykoná na základe správy lekára, ktorý pôsobil pri pôrode; správa sa posiela najneskôr v deň prepustenia matky zo zdravotníckeho zariadenia a musí obsahovať údaje podľa odseku 1 písm. a) a údaj o pohlaví dieťaťa.".

Poznámka pod čiarou k odkazu 7a znie:

„7a) § 11 ods. 10 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.".

3. V § 16 písm. a) sa vypúšťa slovo „nezrušiteľné" a za slovo „osvojenie" sa vkladajú slová „podľa osobitného predpisu[9a])".

Poznámka pod čiarou k odkazu 9a znie:

„9a) § 108 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.".

4. Poznámka pod čiarou k odkazu 14 znie:

„14) § 3 a 4 zákona č. 36/2005 Z. z.".

5. V § 24 sa nad slovo „skutočnostiach" umiestňuje odkaz 14a.

Poznámka pod čiarou k odkazu 14a znie:

„14a) § 108 zákona č. 36/2005 Z. z.".

Čl. VI

Zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení zákona č. 458/2003 Z. z. sa mení takto:

V § 15 odsek 1 znie:

„(1) Za podmienok ustanovených osobitným zákonom generálny prokurátor vymenúva a odvoláva jedného člena a jeho náhradníka do komisie, ktorá rozhoduje o ochrane ohrozeného svedka, chráneného svedka a ich blízkych osôb.".

Čl. VII

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z., zákona č. 198/2002 Z. z. a zákona č. 515/2003 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. § 1 znie:

„§ 1

(1) Meno dieťaťa, ktoré sa narodilo na území Slovenskej republiky, sa určuje dohodou rodičov; ak k takejto dohode nedošlo, meno sa určuje rozhodnutím súdu.[1])

(2) Ak druhý rodič nie je známy, meno dieťaťa (odsek 1) sa určuje vyhlásením jedného z rodičov.

(3) Do času, kým nie je určené otcovstvo, meno dieťaťa sa určuje vyhlásením matky dieťaťa.

(4) Ak nie je známy ani jeden z rodičov, určí meno dieťaťa súd[1]) na podnet obce alebo mestskej časti, ktorá vedie matriku (ďalej len „matričný úrad“), v ktorého matrike sa vykonáva zápis o narodení dieťaťa.

(5) Ustanovenie odseku 4 platí aj v prípade, ak matka, ktorá zanechala dieťa po pôrode v zdravotníckom zariadení podľa osobitného predpisu,[1a]) neurčila jeho meno.".

Poznámky pod čiarou k odkazom 1 a 1a znejú:

„1) § 40 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1a) § 11 ods. 10 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.".

2. V § 4 ods. 3 sa vypúšťa druhá veta a § 4 sa dopĺňa odsekmi 4 až 6, ktoré znejú:

„(4) Do času, kým nie je určené otcovstvo, dieťa nadobúda priezvisko, ktoré má matka v čase jeho narodenia.

(5) Ak nie je známy ani jeden z rodičov dieťaťa, určí priezvisko dieťaťa súd[1]) na podnet matričného úradu, v ktorého matrike je vykonaný zápis o narodení dieťaťa.

(6) Ustanovenie odseku 5 platí aj v prípade, ak matka zanechala dieťa po pôrode v zdravotníckom zariadení podľa osobitného predpisu.[1a])".

Poznámka pod čiarou k odkazu 2 znie:

„2) § 6 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z.".

3. Poznámka pod čiarou k odkazu 3a znie:

„3a) § 6 ods. 3 písm. c) zákona č. 36/2005 Z. z.".

Čl. VIII

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia okrem ustanovení uvedených v čl. I až IV, čl. V v prvom, treťom až piatom bode a okrem ustanovení uvedených v čl. VI, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. apríla 2005.

Pavol Hrušovský v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, 813 11 Bratislava,
tel.: +421 2 888 91 864, +421 2 888 91 865, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.